

Sygnatura akt VIII Ga 324/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

Sędziowie: SO Piotr Sałamaj

SR del. Anna Górnik (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Eliza Sandomierska

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2014 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Powiatu (...) w K.

przeciwko A. Z. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 3 grudnia 2013 roku, sygnatura akt X GC 300/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i III w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od powoda Powiatu (...) w K. na rzecz pozwanej A. Z. (1) koszty procesu w całości pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.200 zł (jednego tysiąca dwustu złotych) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym;

III. nakazuje pobrać od powoda Powiatu (...) w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie kwotę 1.322 zł (jednego tysiąca trzystu dwudziestu dwóch złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SR del. Anna Górnik

Sygn. akt VIII Ga 324/14

UZASADNIENIE

W dniu 31 sierpnia 2011 r. do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie X Wydziału Gospodarczego powód Powiat (...) złożył pozew, w którym domagał się zasądzenia od pozwanej A. Z. (2) kwoty 27.662,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi tej kwoty od dnia 19 lutego 2011 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że za pośrednictwem swojej jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej – (...) z siedzibą w M. (jednostki budżetowej powoda) – przeprowadził postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, tj. termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, w którym mieści się (...) w M.. Wynikiem tego postępowania było udzielenie

zamówienia pozwanej, z którą powód w dniu 21 lipca 2010 r. zawarł umowę na przedmiotową termomodernizację. Powód stwierdził, że w dniu 17 grudnia 2010 r. pozwana doręczyła mu pismo, w którym przesłała dokumenty w postaci faktury VAT na kwotę 331.089,16 zł, protokół odbioru robót z dnia 13 grudnia 2010 r., zestawienia certyfikatów zgodności, atestów oraz dziennika budowy. Powód natomiast zaprzeczył, aby w tym dniu miały miejsce jakiegokolwiek oględziny budowy, ani tym bardziej, aby sporządzono protokół odbioru zgodnie z umową. Kolejno powołując się na treść dziennika budowy powód podkreślił, że inspektor nadzoru inwestorskiego w dniu 17 grudnia 2011 r. stwierdził, iż nie został zakończony zakres robót budowlanych zawarty w umowie. Następnie powód wraz z inspektorem nadzoru inwestorskiego w piśmie z dnia 23 grudnia 2010 r. wskazał pozwanej zastrzeżenia co do przedmiotu umowy. Powód zaznaczył, iż w związku z zobowiązaniem wynikającym z § 4 ust. 4 umowy z dnia 11 marca 2010 r., w dniu 30 grudnia 2010 r. dokonał zapłaty części wynagrodzenia należnej pozwanej w wysokości 185.609,69 zł na konto jej cesjonariusza (...) Bank S.A. W odpowiedzi na pismo z 23 grudnia 2011 r. pozwana odmówiła wykonania wskazanych robót oraz wezwała powoda do zapłaty kwoty 331.089,16 zł. Kolejno powód pismem z dnia 26 stycznia 2011 r. wezwał pozwaną do podjęcia robót określonych w piśmie z 23 grudnia 2011 r. w terminie 3 dni od otrzymania wezwania, zakreślając zarazem dwutygodniowy termin na ich wykonanie oraz informując, że niezrealizowanie powyższego obowiązku przez pozwaną skutkować będzie odstąpieniem przez powoda od umowy z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi pozwana. W takiej sytuacji powód wskazał na możliwość naliczenia kary umownej na podstawie § 10 ust. 1 lit. a z tytułu odstąpienia od umowy przez powoda z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność pozwana. Ponadto powód odniósł się do wezwań do zapłaty, stwierdzając ich bezzasadność z uwagi na brak podstaw do odbioru końcowego wynikający z niewykonania wszystkich prac przez pozwaną. Niezależnie od powyższego powód podniósł, że nie ziszcili się przesłanki formalne do dokonania jednostronnego protokólnego określenia stanu przedmiotu umowy, ponieważ w celu dokonania tej czynności zgodnie z § 10 ust. 8 pkt 8.2 powinna być do tego celu powołana komisja, a jak wynika z przedstawionego przez pozwaną protokołu odbioru – sporządzony był on tylko przy udziale przedstawicieli wykonawcy. W odpowiedzi pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko o prawidłowości odbioru jednostronnego oraz odmówiła przeprowadzenia niewykonanych prac, natomiast zapewniła, że wszystkie usterki powstałe na skutek mrozów będą naprawione z tytułu udzielonej 36-ścio miesięcznej gwarancji. W związku z niewykonaniem robót przez pozwaną oraz niezastosowaniem się przez nią do wezwania do ich wykonania powód odstąpił w piśmie z dnia 7 lutego 2011 r. od umowy z pozwaną w części. Za podstawę odstąpienia powód przyjął postanowienie § 13 ust. 1 pkt 1.5, zgodnie z którym prawo odstąpienia od umowy przysługuje stronom w sytuacji, gdy wykonawca przerwał realizację robót i przerwa ta trwa dłużej niż 14 dni. Odstąpienie częściowe dotyczyło natomiast zakresu robót niewykonanych, których wartość odpowiada różnicy wynagrodzenia pozwanej określonego w umowie, a kwotą wpłaconą przez powoda na poczet nieskorygowanej przez pozwaną faktury VAT nr (...) z dnia 13 grudnia 2010 r. W związku z powyższym powód naliczył pozwanej karę umowną w wysokości 27.662,38 zł i wezwał do jej zapłaty w terminie 7 dni. Podstawą naliczenia kary umownej był z kolei § 10 ust. 1 lit. a umowy, w myśl którego za odstąpienie od umowy przez zamawiającego z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność wykonawca, wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną w wysokości 10% wynagrodzenia umownego za przedmiot umowy (które wynosiło 276.623,75 zł). Na koniec powód wskazał także, iż w dniu 1 marca 2011 r. złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Świnoujściu, na skutek którego w dniu 9 kwietnia 2011 r. wszczęto dochodzenie w sprawie poświadczenia nieprawdy przez pozwaną na szkodę powoda. Natomiast dochodzona pozwem kwota stanowi nieuiszczoną przez pozwaną kwotę kary umownej.

W dniu 15 listopada 2011 r. został wydany w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, od którego pozwana wniosła sprzeciw zaskarżając nakaz w całości, i wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana podniosła, iż powód nie był stroną postępowania o udzielenie przedmiotowego zamówienia publicznego oraz nie podpisywał z pozwaną umowy i tym samym nie posiada legitymacji procesowej. Z ostrożności procesowej pozwana podniosła także zarzut potrącenia przysługującej stronie wierzytelności wynikającej z faktury nr (...) z dnia 17 grudnia 2010 r, podając, iż wykonała cały zakres prac wyszczególnionych w specyfikacji oraz umowie, a jedynie z winy inwestora nie doszło do usunięcia usterek gwarancyjnych. Tym samym nie zaistniały żadne przesłanki zdaniem pozwanej do odstąpienia od umowy oraz naliczenia kary umownej.

Pismem z dnia 5 lipca 2013 r. strona powodowa rozszerzyła powództwo o kwotę 7.852,34 zł, w związku z czym łączna kwota, o zasądzenie której od pozwanej dochodziła wynosiła 35.514,72 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 lutego 2011 r. – co do kwoty 27.662,38 zł oraz od dnia 9 lipca 2013 r. – odnośnie do kwoty 7.852,34 zł. Uzasadniając rozszerzenie powództwa strona powodowa wskazała, że ze sporządzonej przez opinię biegłego wynika, iż łączna wartość szkody jaką poniosła na skutek nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwaną wynosi 35.515,34 zł. Jako że kara, której powód dochodzi w niniejszym postępowaniu od pozwanej wyniosła 27.662,38 zł to kara umowna nie wystarcza na pokrycie oszacowanej przez biegłego szkody poniesionej przez powoda. W związku z tym powód podał, że na podstawie § 10 ust. 3 łączącej strony umowy z dnia 21 lipca 2010 r. uprawniony jest do dochodzenia od pozwanej odszkodowania uzupełniającego przewyższającego wartość kar umownych, a wysokość kwoty, o którą powód rozszerzył powództwo odpowiada różnicy między wartością szkody oszacowaną przez biegłego, a kwotą dochodzoną do tej pory pozwem przez powoda.

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział X Gospodarczy zasądził od pozwanej A. Z. (1) na rzecz powoda Powiatu (...) w K. kwotę 26.430,05 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 19 lutego 2011 roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, ustalając, że pozwaną obciążają koszty procesu w 96 %, a powoda w 4%, pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na ustaleniu, że w dniu 21 lipca 2010 r. Powiat (...) zawarł z pozwaną A. Z. (2) umowę na termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w którym mieści się (...) w M.. Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy pozwana zobowiązała się do zakończenia robót w terminie 3 miesięcy od dnia przekazania terenu budowy, przy czym aneksem nr (...) do umowy strony ustaliły termin zakończenia prac na dzień 24 listopada 2010 r. Następnie powód wskazał, że część środków w wysokości 201.965 zł przeznaczonych na przedmiotową inwestycję pochodziła z dotacji na wspólną realizację zadania pod nazwą „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej położonych na terenie Powiatu (...) – (...) w M.” udzielonej na podstawie umowy z dnia 11 lutego 2010 r. zawartej pomiędzy Gminą M. a Powiatem (...). Zgodnie z § 4 ust. 1 tej umowy powód zobowiązał się do wykorzystania przekazanej dotacji zgodnie z celem na jaki ją uzyskał i na warunkach określonych umową. Z kolei w § 4 ust. 4 znalazło się postanowienie, iż wydatkowanie środków nastąpi do 31 grudnia 2010 r. Kolejno powód podniósł, iż w dniu 24 listopada 2010 r. miało miejsce spotkanie, w którym uczestniczyły strony niniejszego postępowania oraz inspektor nadzoru inwestorskiego, który miał stwierdzić, iż nie wyraża zgody na odbiór końcowy robót wykonanych przez pozwaną, z uwagi na niewykonanie całego umownie określonego zakresu robót.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 21 lipca 2010 r. strony postępowania, w rezultacie dokonania przez (...) w M. wyboru oferty pozwanej w postępowaniu w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, zawarły umowę, na podstawie której pozwana zobowiązała się dokonać termomodernizacji budynków użyteczności publicznej położonych na terenie Powiatu (...) – (...) w M..

Zgodnie z umową pozwana, jako wykonawca, zobowiązała się prawidłowo wykonać wszystkie prace związane z realizacją przedmiotu umowy zgodnie z dokumentacją techniczną, warunkami wykonania i odbiorów oraz aktualnie obowiązującymi normami polskimi, polskim prawem budowlanym oraz aktami wykonawczymi do niego i innymi obowiązującymi przepisami, w terminie 3 miesięcy od dnia przekazania placu budowy (z zastrzeżeniem, że termin ten może ulec przesunięciu, na skutek przestojów i opóźnień zawinionych przez zamawiającego, działania siły wyższej, wystąpienia niekorzystnych warunków atmosferycznych, albo innych okoliczności, których strony nie były w stanie przewidzieć (§ 3). Strony ustaliły, że warunkiem odbioru końcowego jest bezusterkowe wykonanie przedmiotu zamówienia, potwierdzone protokołem odbioru końcowego. Odbiór miał być dokonany przy udziale powołanej przez zamawiającego komisji, a rozpoczęcie czynności odbioru miało nastąpić w terminie 7 dni od daty zgłoszenia przez wykonawcę gotowości do odbioru. Natomiast jeśli odbiór nie został dokonany w ustalonych terminach z winy zamawiającego pomimo zgłoszenia gotowości odbioru, wykonawca mógł ustalić jednostronnie, protokolarnie stan przedmiotu odbioru przez powołaną do tego komisję. O terminie przeprowadzenia czynności odbioru wykonawca był zobowiązany powiadomić zamawiającego (§ 4). Za prawidłowe wykonanie przedmiotu umowy pozwanej przysługiwało

wynagrodzenie w wysokości 276.623,75 zł brutto (§ 5), które zamawiający był obowiązany zapłacić w terminie 30 dni od daty wystawienia przez wykonawcę faktury na podstawie protokołu odbioru końcowego (§ 7).

Sąd wskazał, iż zgodnie z postanowieniami umowy, wykonawca był zobowiązany zapłacić zamawiającemu karę umowną w wysokości 10% wynagrodzenia umownego za odstąpienie od umowy przez zamawiającego z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialności wykonawca oraz w wysokości 0,05 % wartości przedmiotu umowy za każdy dzień zwłoki w usunięciu wad przy odbiorze (§ 10). Z kolei prawo do odstąpienia od umowy przysługiwało zamawiającemu, oprócz w przypadkach przewidzianych w kodeksie cywilny, także w sytuacji, gdy wykonawca nie rozpoczął robót bez uzasadnionych przyczyn oraz nie kontynuuje ich pomimo wezwania zamawiającego złożonego na piśmie oraz gdy wykonawca przerwał realizację robót i przerwa ta trwa dłużej niż 14 dni. Odstąpienie od umowy powinno – pod rygorem nieważności – nastąpić w formie pisemnej oraz powinno zawierać uzasadnienie (§ 13).

Szczegółowy zakres rzeczowy robót zawarty został w przedmiarze robót stanowiącym załącznik do specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz w kosztorysie ofertowym stanowiącym załącznik do umowy.

Wedle ustaleń Sądu Rejonowego w dniu 11 lutego 2010 r. Gmina M. (przekazujący) zawarła z Powiatem (...) (przyjmujący) umowę, na podstawie której powód otrzymał od Gminy M. kwotę 201.965 zł tytułem dofinansowania zadania pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej położonych na terenie Powiatu (...) – (...) w M.”. Powód był zobowiązany wydać tę kwotę zgodnie z przeznaczeniem do końca 31 grudnia 2010 r.

W dniu 9 sierpnia 2010 r. została zawarta umowa cesji wierzytelności pomiędzy pozwaną a (...) Bankiem S.A. w W., na podstawie której (...) Bank S.A. nabył od pozwanej wierzytelności jej przysługujące z tytułu umowy nr (...) z dnia 21 lipca 2010 r.

Aneks nr (...) z dnia 11 października 2010 r. do umowy nr (...) strony w związku z koniecznością wykonania robót uzupełniających zmieniły termin zakończenia zadania na dzień 24 listopada 2010 r., przy czym wynagrodzenie wykonawcy z tytułu wykonania robót uzupełniających ustalono na kwotę 54.465,41 zł brutto.

Sąd I Instancji ustalił następnie, że w trakcie spotkania w dniu 24 listopada 2010 r., w których uczestniczył przedstawiciel zamawiającego, inspektor nadzoru oraz pozwana, zamawiający nie wyraził zgody na odbiór końcowy robót wykonanych przez pozwaną, argumentując to tym, iż nie został wykonany cały zakres robót ujętych w umowie. Strony uzgodniły wówczas, że aneksem do umowy zostanie wyznaczona nowa data odbioru końcowego ze względu na ich zależność od warunków atmosferycznych, jednak tego samego dnia pozwana pismem zawiadomiła zamawiającego, iż zgłasza gotowość odbioru robót oraz wniosła o wyznaczenie terminu odbioru.

Pismem datowanym na dzień 13 grudnia 2010 r. pozwana przesłała zamawiającemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 331.089,16 zł (w tym 226.740,78 zł za wykonanie robót dot. termomodernizacji na terenie (...) (...)h zgodnie z umową oraz 44.643,78 zł tytułem robót zgodnie z aneksem (...) z dnia 11 października 2010 r.), protokół odbioru robót z dnia 13 grudnia 2010 r., zestawienia certyfikatów zgodności i atesty oraz dziennik budowy. Jednocześnie wezwała o anulowanie faktury VAT nr (...) z dnia 29 listopada 2010 r. na kwotę 54.465,41 zł na roboty dodatkowe zgodnie z aneksem i kosztorysem uzupełniającym z powodu nieprzesłania potwierdzonej kopii faktury.

Przedmiotowy protokół odbioru robót został sporządzony jednostronnie (wskazując jako podstawę § 4 pkt 8 umowy) – bez udziału zamawiającego i inspektora nadzoru inwestorskiego, lecz jedynie w obecności pozwanej i kierownika budowy. Nie stwierdzono w nim żadnych zastrzeżeń co do wykonanych robót.

Sąd I Instancji ustalił także, że w dniu 13 grudnia 2010 r. żaden z pracowników pozwanej nie przebywał na obiekcie zamawiającego. Dziennik budowy znajdował się w pokoju S. W., ojca pozwanej, a po jego wyjeździe A. W. (syna S. W.), którzy w czasie wykonywania robót mieszkali na terenie obiektu zamawiającego.

Zamawiający pismem z dnia 23 grudnia 2011 r., nawiązując do pisma pozwanej z dnia 13 grudnia 2010 r., wskazał, że wykonane przez pozwaną roboty mają wady, spośród których najważniejsze to brak folii paraizolacyjnej i lat dachu, brak elewacji murków oporowych oraz brak elewacji części budynku od strony boiska.

W związku z zobowiązaniem wynikającym z § 4 ust. 4 umowy z dnia 11 marca 2010 r., w dniu 30 grudnia 2010 r. zamawiający dokonał zapłaty części wynagrodzenia należnej pozwanej w wysokości 185.609,69 zł na konto jej cesjonariusza (...) Bank S.A., wskazując przy tym w tytule przelewu fakturę VAT nr (...). Powyższa częściowa płatność była dokonana po zaakceptowaniu części prac przez dyrektor zamawiającego.

Sąd I instancji ustalił, że w trakcie wymiany korespondencji, odnosząc się do zarzutów niewykonania całości robót, pozwana w piśmie, doręczonym zamawiającemu w dniu 4 stycznia 2011 r., oświadczyła, iż nie zgadza się z wystawioną korektą do protokołu odbioru, wskazując przy tym, że przystąpiła do odbioru na skutek braku reakcji zamawiającego na jej gotowość do odbioru oraz wezwała do zapłaty całej kwoty z tytułu faktury VAT nr (...). Powyższe wezwanie zostało przez pozwaną powtórzone w pismach datowanych na kolejno 17 i 18 stycznia 2011 r.

W odpowiedzi zamawiający wezwał pozwaną do podjęcia robót określonych w załączonym wykazie niewykonanych robót, w terminie 3 dni od otrzymania wezwania, zakreślając zarazem dwutygodniowy termin na ich wykonanie oraz informując, że niezrealizowanie powyższego obowiązku przez pozwaną skutkować będzie odstąpieniem przez zamawiającego od umowy z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi pozwana. W takiej sytuacji zamawiający wskazał na zasadność naliczenia kary umownej na podstawie § 10 ust. 1 lit. a z tytułu odstąpienia od umowy z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność pozwana. Ponadto odniósł się do wezwań do zapłaty, stwierdzając ich bezzasadność z uwagi na brak podstaw do odbioru końcowego wynikający z niewykonania wszystkich prac przez pozwaną. Niezależnie od powyższego zaznaczył, że nie ziszcili się przesłanki formalne do dokonania jednostronnego protokolarnego określenia stanu przedmiotu umowy, ponieważ w celu dokonania tej czynności zgodnie z § 10 ust. 8 pkt 8.2 powinna być do tego celu powołana komisja, a jak wynika z przedstawionego przez pozwaną protokołu odbioru – sporządzony był on tylko przy udziale przedstawicieli wykonawcy.

Pozwana, w kolejnym piśmie, podtrzymała dotychczasowe stanowisko o prawidłowości odbioru jednostronnego oraz odmówiła przeprowadzenia niewykonanych prac, natomiast zapewniła, że wszystkie usterki powstałe na skutek mrozów będą naprawione z tytułu udzielonej 36-ście miesięcznej gwarancji.

Sąd Rejonowy ustalił, że zamawiający odstąpił w piśmie z dnia 7 lutego 2011 r. od umowy z pozwaną w części, uzasadniając to niewykonaniem robót przez pozwaną oraz niezastosowaniem się przez nią do wezwania do ich wykonania. Za podstawę odstąpienia zamawiający przyjął postanowienie § 13 ust. 1 pkt 1.5, zgodnie z którym prawo odstąpienia od umowy przysługuje stronom w sytuacji, gdy wykonawca przerwał realizację robót i przerwa ta trwa dłużej niż 14 dni. Odstąpienie częściowe dotyczyło natomiast zakresu robót niewykonanych, których wartość odpowiada różnicy wynagrodzenia pozwanej określonego w umowie, a kwotą wpłaconą przez zamawiającego na poczet nieskorygowanej przez pozwaną faktury VAT nr (...) z dnia 13 grudnia 2010 r. W związku z powyższym zamawiający naliczył pozwanej karę umowną w wysokości 27.662,38 zł i wezwał do jej zapłaty w terminie 7 dni pod rygorem zainicjowania postępowania sądowego. Podstawą naliczenia kary umownej był z kolei § 10 ust. 1 lit. a umowy, w myśl którego za odstąpienie od umowy przez zamawiającego z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność wykonawca, wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną w wysokości 10% wynagrodzenia umownego za przedmiot umowy (które wynosiło 276.623,75 zł).

W odpowiedzi, w kolejnych pismach, pozwana wezwała zamawiającego do zapłaty pozostałej kwoty wynagrodzenia, wskazując jednocześnie na brak podstaw do wystawienia przez zamawiającego noty obciążeniowej. Ponadto pozwana stwierdziła, że wezwanie do wykonywania jakichkolwiek robót zewnętrznych gwarancyjnych w okresie zimowym nie ma sensu oraz wskazała, iż za wszelkie roboty wadliwie wykonane należy potrącić procentowe wartości robót, a nie 100% wartości robót. Natomiast w piśmie datowanym na 18 lutego 2011 r. pełnomocnik pozwanej stwierdził, iż brak jest podstaw do odstąpienia przez zamawiającego od umowy przede wszystkim z tego powodu, iż przedmiotowa

umowa jako wykonana – wygasła. Ponadto wezwał do natychmiastowej zapłaty należności wynikającej z faktury VAT nr (...) pod rygorem dochodzenia odszkodowania na drodze sądowej.

Zamawiająca z kolei, pismem z dnia 8 marca 2011 r., poinformowała pozwaną, że wpłata wynikająca z faktury nr (...) została rozliczona w wysokości 201.965 zł, wskazując przy tym, że od tej kwoty zostało potrącone roszczenie zamawiającego wynikające ze świadczonych na rzecz pracowników firmy pozwanej usług kwaterunkowych oraz opłat za wykorzystanie mediów w trakcie trwania inwestycji, a nie opłaconych przez pozwaną. Wartość potrącenia wyniosła 16.355,31 zł (16.080,27 zł należności głównej oraz 275,04 zł odsetek ustawowych).

Pismem z dnia 14 marca 2011 r. pozwana poinformowała zamawiającego, iż na przełomie marca i kwietnia 2011 r., gdy poprawią się warunki atmosferyczne przystąpi do usunięcia usterek gwarancyjnych po ówczesnym sprawdzeniu ich i uznaniu przez kierownika budowy oraz inspektora nadzoru jako usterki gwarancyjne. Kolejno pismem datowanym na dzień 11 maja 2011 r. (otrzymanym przez zamawiającego w dniu 16 maja 2011 r.) pozwana poinformowała zamawiającego, że w dniu 12 maja 2011 r. o godz. 11:00 przybędzie do siedziby zamawiającego, gdyż jest umówiona z inspektorem nadzoru w celu oględzin wymaganych prac gwarancyjnych.

W odpowiedzi zamawiający oświadczył pozwanej, że funkcja inspektora nadzoru, jaką pełnił W. K., wygasła i tym samym wszelkie kontakty pozwanej z nim nie podlegają zgłoszeniu zamawiającemu. Ponadto zaznaczył, że w placówce przebywają obecnie wychowankowie turnusu i nie ma możliwości dla osób postronnych nieposiadających uprawnień do przebywania w tym czasie w obiekcie.

W rezultacie pracownicy pozwanej nie zostali wpuszczeni na teren obiektu, w związku z czym pozwana wezwała zamawiającą do określenia w terminie 7 dni, daty w której pozwana mogłaby przystąpić do prac budowlanych. Ponadto pozwana wskazała, iż zostawiła na terenie budowy w depozycie materiały w postaci: płyty (...) 15 sztuk, tynk żywiczny, 3 wiaderka, farba elewacyjna, piasek 0,2 mm.

Zamawiający, odnosząc się do depozytu, oświadczył, iż nie jest w posiadaniu dokumentów świadczących o przyjęciu jakiegokolwiek depozytu w postaci materiałów budowlanych, natomiast wszelkie odpady zostały usunięte na koszt zamawiającego przez wywiezienie w kontenerze przez miejscowy zakład ochrony środowiska. Brak wyznaczenie terminu poprawek ze strony zamawiającego pozwana potraktowała jako brak uwag co do jakości robót.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 2 maja 2011 r. zamawiający zlecił przeprowadzenie ekspertyzy budowlanej mgr inż. P. D. i mg inż. C. I.. Z powyższej ekspertyzy wynika, że zakres umowy nie został w pełni zrealizowany przez pozwaną, a sporządzony przez nią protokół odbioru różni się ze stanem rzeczywistym. Ponadto stwierdzono w niej, że wykonane przez pozwaną roboty posiadają istotne wady i usterki przejawiające się w wykonaniu prac na poziomie piwnic izolacji ścian, wykonaniu nieprawidłowo izolacji i naprawy tarasu, co spowodowało zalanie niżej położonych pomieszczeń wodą deszczową (opadową), nieprawidłowości przy wykonaniu docieplenia i konserwacji elementów konstrukcyjnych dachu. Izolacja ścian piwnic była wykonana wadliwie w zakresie doprowadzenia izolacji do poziomu terenu. Izolacja ta powinna być wyprowadzona powyżej terenu i zakończona specjalną mocującą listwą.

Z kolei wartość robót objętych umową a niewykonanych przez pozwaną została oszacowana na kwotę 15.468 zł, a koszt usunięcia wad i usterek oraz szkód spowodowanych wadliwym wykonaniem robót na kwotę 47.137 zł brutto.

Pismem z dnia 23 listopada 2011 r. zamawiający wezwał pozwaną do usunięcia usterek wynikających z umowy z dnia 21 lipca 2010 r. w terminie 2 tygodni od otrzymania pisma, załączając przy tym ekspertyzę budowlaną z dnia 19 maja 2011 r.

W dniu 28 listopada 2012 r. komisja w składzie przedstawicieli zamawiającego oraz starostwa Powiatowego w K. dokonała przeglądu stanu technicznego tarasu oraz pokoju nauczycielskiego i biura, stwierdzając przy tym konieczność wykonania robót naprawczych, gdyż stan pomieszczeń jest w bardzo złym stanie technicznym i prowadzi do dalszej degradacji pionu budynku.

W dniu 2 grudnia 2011 r. miało miejsce spotkanie w sprawie usunięcia usterek dot. inwestycji termomodernizacji budynków (...)h w M., w trakcie którego pozwana zobowiązała się do usunięcia następujących usterek:

- naprawa cokołów i struktury na tarasie oraz fugowanie płytek,
- poprawienie tynku strukturalnego na elewacji w całości
- uzupełnienie chodników ze ścianami budynku.

ustalono także, że wymienione wyżej usterki zostaną usunięte do dnia 15 maja 2012 r., a jeżeli warunki atmosferyczne nie pozwolą na wykonanie wymienionych robót w w/w terminie może on ulec zmianie na wniosek pozwanej.

W dniu 5 lipca 2013 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 7.852,34 zł wraz z odsetkami liczonymi od 9 lipca 2013 r. w terminie 3 dni od otrzymania niniejszego wezwania, tłumacząc to tym, iż powyższa kwota stanowi wartość uzupełniającego odszkodowania wyliczonego zgodnie z opinią biegłego.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 21 marca 2012 r. J. J., pełniący funkcję kierownika budowy na przedmiotowej inwestycji, został uznany winnym popełnienia zarzucanego mu czynu w postaci potwierdzenia w protokole odbioru robót z dnia 13 grudnia 2010 r. nieprawdy, co do okoliczności mającej znaczenie prawne, tj. co do faktu przeprowadzenia tegoż dnia na terenie budowy – jednostronnego odbioru robót oraz co do faktu zakończenia tych robót, co stanowi czyn z art. 271 § 1 k.k. i został skazany na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 2 lat próby.

W oparciu o przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego sądowego R. S., który sporządził opinię na stan 10 kwietnia 2013 r. Sąd I Instancji ustalił, że pozwana nie wykonała wyprawy tynkarskiej: na ścianach fosi przy wejściu do kuchni, na ścianach fosi na tyłach budynku, na łukowej ścianie na tyłach budynku, na ścianach murków oporowych przy schodach wejściowych do budynku, nie wykonała także okładziny schodów do piwnicy na tyłach budynku z płytek gres, nawierzchni fosi z kostki betonowej na tyłach budynku, zwieńczenia murków oporowych fos przy zejściu do kuchni oraz na tyłach budynku, kratki wentylacyjnej na części łukowej na tyłach budynku oraz podbitki krokwi od spodu deskami gr. 5 cm oraz latami 38x50mm dla przytrzymania dachu. Ponadto część robót została wykonana z technologii odmiennie niż wynikałoby to z opisu przedmiotu zamówienia jaki sporządzony był na etapie przygotowania postępowania przetargowego na roboty budowlane, tj. zmieniono: pokrycie schodów z płytek gres na kostkę betonową, częściowe wykonanie nawierzchni z płyt sześciokątnych na kostkę betonową, wyprawę tynkarską silikatową na wyprawę tynkarską mineralną, polistyren ekstrudowany (...) izolacji ścian poniżej poziomu 0,00 na styropian. Wartość niewykonanych przez pozwaną prac wynosi 12.323,28 zł brutto. Biegły R. S. wskazał w opinii, że w momencie od dnia zaprzestania prac przez pozwaną a dniem sporządzenia opinii część uszkodzeń mogła ulec powiększeniu na skutek upływu czasu.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo jest w znacznej części uzasadnione. Sam fakt zawarcia umów nie był pomiędzy stronami sporny. W rezultacie dokonania przez (...) w M. wyboru oferty pozwanej w postępowaniu w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, zawarto umowę, na podstawie której pozwana zobowiązała się dokonać termomodernizacji budynków użyteczności publicznej położonych na terenie Powiatu (...) – (...) w M..

Sąd pierwszej instancji w pierwszej kolejności zajął się wyjaśnieniem najdalej idącego zarzutu pozwanej, tj. braku legitymacji procesowej powoda – Powiatu (...), gdyż pozwana zawierała umowę z(...) (...) w M.. Powołał się na art. 64 k.p.c. zgodnie z którym zdolność sądową, tj. zdolność występowania w procesie jako strona posiadają osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Wskazując, że w rozważanej sprawie zamawiającym był (...) w M. będący jednostką budżetową powoda, przywołał definicję jednostki budżetowej zgodnie art. 11 ustawy dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych który mówi, iż jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na

rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. W rezultacie uznano, iż jednostki budżetowe nie posiadają zdolności sądowej, lecz są "reprezentowane" przez odpowiednią jednostkę samorządu terytorialnego, w tym przypadku Powiat (...), któremu zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym przysługuje osobowość prawną (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1996 r. II CZP 34/96). W związku z powyższym zarzut strony pozwanej w tym zakresie Sąd Rejonowy uznał za chybiony.

Sąd Rejonowy ustalił, że strony łączyła umowy o roboty budowlane, na podstawie której pozwana zobowiązała się wykonać pracę dot. termomodernizacji obiektu (...) Wczasów Dziecięcych w M. w terminie do dnia 24 listopada 2010 r., przy czym szczegółowy zakres rzeczowy robót zawarty został w przedmiarze robót stanowiącym załącznik do specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz w kosztorysie ofertowym stanowiącym załącznik do umowy i uznał, że istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy inwestor w stanie faktycznym sprawy miał prawo do odstąpienia od umowy z powodu niewykonania prac budowlanych i domagania się kary umownej za odstąpienie od umowy z tej przyczyny .

Sąd wskazał, że z zebranego materiału dowodowego wynika, iż pozwana w wyznaczonym terminie nie wykonała wszystkich prac objętych umową podkreślając, że dostarczona przez stronę powodową ekspertyza stanowi jedynie dokument prywatny i nie stanowi opinii w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. Gdy strona składa ekspertyzę z intencją uznania jej przez sąd za dowód w sprawie, wówczas istnieją podstawy do przypisania jej także znaczenia dowodu z dokumentu prywatnego (art. 245 k.p.c.). Pozasądowa opinia rzeczoznawcy jako dokument prywatny stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która ją podpisała wyraziła zawarty w niej pogląd, nie korzysta natomiast z domniemania zgodności z prawdą zawartych w niej twierdzeń. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2010 r. I CSK 199/09). Nie było natomiast przeszkód w złożeniu przez powoda przed Sądem wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego, o co strona powodowa wnioskowała.

Sąd Rejonowy, przywołując opinię biegłego sądowego sporządzoną w niniejszej sprawie przyjął, że pozwana nie wykonała części prac, które zostały przez biegłego szczegółowo wymienione. Zarzuty stawiane przez stronę pozwaną uznał za chybione lub nieistotne dla oceny wartości opinii biegłego (co zostało wykazane na skutek ustnej uzupełniającej opinii biegłego na rozprawie) podając, że wątpliwości nie budziła metoda zastosowana przez biegłego, w szczególności biorąc pod uwagę, że biegły jest zarazem rzeczoznawcą kosztorysowym. W rezultacie Sąd Rejonowy uznał, iż biegły w sposób przekonujący uzasadnił swoje stanowisko w oparciu o przedstawione mu akta sprawy oraz wyczerpująco odpowiadając na zadane mu pytania.

Sąd Rejonowy uznał nadto, iż zamawiający skutecznie odstąpił od umowy, gdyż spełnione zostały umowne przesłanki warunkujące odstąpienie od umowy, tj. wykonawca pomimo wezwania nie wykonał wszystkich zleconych mu robót co jednoznacznie zostało potwierdzone opinią biegłego sądowego. Uzasadniając wskazał na § 13 ust. 1 pkt 1.4 umowy z 21 lipca 2010 r., który przewidywał uprawnienie dla zamawiającego do odstąpienia od umowy w przypadku, gdy wykonawca przerwał realizację robót i przerwa ta trwa dłużej niż 14 dni.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że stosownie do treści art. 65 § 1 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Przy wykładni oświadczenia woli należy - poza kontekstem językowym - brać pod uwagę także okoliczności złożenia oświadczenia woli, czyli tzw. kontekst sytuacyjny oraz cel umowy. Mając na uwadze powyższe (w szczególności biorąc pod uwagę treść oświadczenia zamawiającego z dnia 7 lutego 2011 r. oraz okoliczności w jakich zostało ono złożone), Sąd Rejonowy nie miał wątpliwości, iż wolą zamawiającego było odstąpienie jedynie od części umowy, tj. w zakresie w jakim pozwana nie wykonała zleconych jej robót.

Sąd I Instancji uznał, że odstąpienie zamawiającego co do części umowy uznać należy za dopuszczalne. Przywołał art. 491 § 1 i 2 k.c., który mówi, że jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Może również bądź

bez wyznaczenia terminu dodatkowego, bądź też po jego bezskutecznym upływie żądać wykonania zobowiązania i naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki. Jeżeli świadczenia obu stron są podzielne, a jedna ze stron dopuszcza się zwłoki tylko, co do części świadczenia, uprawnienie do odstąpienia od umowy przysługujące drugiej stronie ogranicza się, według jej wyboru, albo do tej części, albo do całej reszty nie spełnionego świadczenia. Strona ta może odstąpić od umowy w całości, jeżeli wykonanie częściowe nie miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłoce. To, że świadczenie z umowy o roboty budowlane może być spełniane częściowo wynika również pośrednio z art. 654 k.c. Zgodnie z tym przepisem, inwestor ma obowiązek na żądanie wykonawcy przejmować wykonane roboty częściowo, w miarę ich ukończenia, za zapłatą odpowiedniej części wynagrodzenia. Przepis ten wyraźnie zakłada, że tylko postanowienie umowy o roboty budowlane może w konkretnej sytuacji wyłączyć możliwość spełnienia świadczenia częściowo.

Sąd Rejonowy uznał, że skoro w niniejszej sprawie zamawiający wypowiedział umowę ze względu na niewykonanie robót przez zamawiającą w wyznaczonym terminie, to obciążenie pozwanej karą umowną uznać należy za zasadne i zgodne z § 10 ust. 1 lit a umowy. Niemniej jednak zaznaczył, iż zamawiający złożył oświadczenie o wypowiedzeniu jedynie tej części umowy, która odpowiada niewykonanym przez pozwaną pracom. Uzasadniając podał, że kara umowna, o której mowa w art. 483 k.c., jest dodatkowym zastrzeżeniem umownym, wprowadzanym do umowy w ramach swobody kontraktowania, mającym na celu wzmocnienie skuteczności więzi powstałej między stronami w wyniku zawartej przez nie umowy i służy realnemu wykonaniu zobowiązania. W granicach tej swobody (art. 353¹ k.c., art. 473 § 1 k.c.) strony mogą umownie ukształtować zakres odpowiedzialności, kompensacji i rozkład ryzyka ponoszenia skutków niewykonania zobowiązania. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Należy w tym miejscu wskazać, że istnieje w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolite stanowisko, iż odpowiedzialność z tytułu kary umownej jest oparta na zasadzie winy i o ile, w myśl art. 473 § 1 k.c., nie rozszerzono granicy odpowiedzialności dłużnika, to może on skutecznie uchylić się od odpowiedzialności wskazując, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest następstwem okoliczności, za które on nie ponosi odpowiedzialności.

Z powołanego przepisu art. 483 k.c. - zawartego w dziale kodeksu cywilnego regulującym skutki niewykonania zobowiązań (art. 471-486) - wynika, że kara umowna jest związana z odpowiedzialnością odszkodowawczą za szkodę spowodowaną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania niepieniężnego (poszczególnymi przejawami nienależytego wykonania zobowiązania). Odstąpienie od umowy nie jest ani nienależytym wykonaniem zobowiązania, ani niewykonaniem zobowiązania, lecz wykonaniem przez jedną ze stron stosunku obligacyjnego uprawnienia prawokształtującego, realizowanego na podstawie postanowienia zawartego w umowie wzajemnej (art. 395 § 1 i art. 492 k.c.) albo wynikającego z przepisów ustawy (ogólnych - art. 491 i 493 k.c. oraz szczególnych, np. art. 560 § 1, art. 635, 636 § 1 i art. 640 k.c.) Do zasad tej odpowiedzialności odszkodowawczej ma zastosowanie art. 471 k.c. Sąd uściślił, że w klauzulach umownych przewidujących karę umowną na wypadek odstąpienia od umowy nie chodzi o sankcję finansową wobec dłużnika z umowy wzajemnej za samo skorzystanie przez stronę przeciwną z uprawnienia do odstąpienia od umowy, lecz o karę w znaczeniu art. 483 § 1 k.c., której celem jest naprawienie szkody spowodowanej przez dłużnika niewykonaniem zobowiązania wynikającego z umowy, od której odstąpiono. Podkreślił, iż spełnienie jedynie części świadczenia jest równoznaczne z niespełnieniem świadczenia, a tym samym z niewykonaniem zobowiązania, a nie nienależytym jego wykonaniem.

Następnie Sąd Rejonowy zajął się zagadnieniem instytucji odstąpienia od umowy uregulowanej przepisach art. 491-493 kodeksu cywilnego wskazując, że odstąpienie od umowy jest jednostronnym oświadczeniem woli skierowanym do drugiej strony umowy, skutkiem którego jest wygaśnięcie wynikającego z tej umowy stosunku zobowiązaniowego. Jest to prawo zaliczane do kategorii praw kształtujących, które działa ex nunc (tj. z mocą wsteczną). Z chwilą odstąpienia od umowy, umowa uważana jest za nie zawartą (art. 395 § 2 k.c.), a jej skutki zniesione są z mocą wsteczną. Z chwilą odstąpienia od umowy przestaje istnieć także umówione wynagrodzenie w zakresie nieistniejącej części umowy, a tym samym kara umowna może odnosić się jedynie do istniejących postanowień umowy. Skoro więc wartość kary umownej została ustalona na kwotę 10% wartości przedmiotu umowy, to przyjąć

należy, że jej wysokość w rozważanym przypadku wynosi 26.430,05 zł (tj. 10% z różnicy między pierwotną wartością przedmiotu umowy - 276.623,75 a wartością umów co do których nastąpiło odstąpienie – 12.323,28 zł).

Sąd I Instancji nie uwzględnił zarzutu potrącenia zgłoszonego przez pozwaną, wyjaśniając, że zgodnie z obowiązującymi w chwili wniesienia pozwu przepisami do potrącenia mogły być zgłoszone wierzytelności wykazane dokumentami art. 479¹⁴ § 4k.p.c. Spór zatem co do wysokości przysługującego wynagrodzenia uniemożliwił zbadanie zasadności zgłoszonej do potrącenia wierzytelności.

Zgodnie zaś z art. 479⁴ § 2 k.p.c. – który na podstawie przepisów przejściowych i dostosowujących ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 2 listopada 2011 r.) należy stosować do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie tej ustawy – w toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych. Jednakże w razie zmiany okoliczności powód może żądać, zamiast pierwotnego przedmiotu sporu, jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się może nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy. Wskazując na rozszerzenie przez stronę powodową powództwa o roszczenie z tytułu odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania (pierwotne roszczenie dotyczyło kary umownej za odstąpienie od umowy) Sąd Rejonowy wskazał, że strona powodowa nie zgłosiła w pozwie żadnych roszczeń związanych z nienależytą jakością wykonanych robót zaś dowód z opinii biegłego sądowego co do jakości robót jej zdaniem miał jedynie wykazać, iż wysokość zastosowanej kary umownej za odstąpienie od umowy z powodu niewykonania robót odpowiada wysokości szkody poniesionej za skutek niewłaściwej jakości wykonanych robót.

Sąd Rejonowy podkreślił, że powód nie przedłożył Sądowi dokumentów powalających na ustalenie wysokości rzeczywistej szkody powstałej na skutek niewykonania części zobowiązania przez pozwaną. Jakość wykonanych robót nie ma wpływu na roszczenie odszkodowawcze uzupełniające w przypadku częściowego odstąpienia od umowy z powodu niewykonania robót (art.471k.c), albowiem w sytuacji niewykonania robot przez wykonawcę szkodą inwestora byłyby tylko te koszty, które przewyższyłyby wynagrodzenie uzgodnione przez strony. Gdyby zatem inwestor musiał zapłacić wyższe wynagrodzenie nowemu wykonawcy wówczas wystąpiłaby u powoda szkoda w rozumieniu art. 361 § 2k.c, którą pozwana byłaby zobowiązana wyrównać i której to powód w niniejszym postępowaniu mógł się domagać.

O należnych odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 k.c. zgodnie z żądaniem strony powodowej od dnia płatności noty obciążeniowej, która została doręczona pozwanej w dniu 11 lutego 2011 r. uznając, że termin płatności w nocie wynosił 7 dni, a żądanie odsetek od dnia 19 lutego 2011 r. jest zasadne - art 455 k.c.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy przewidzianą w art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. po uwzględnieniu stosunku zależnośc zasądzonej kwoty do żądanej (26.430,05 zł/27.662,38 zł). Szczegółowe wyliczenie kosztów procesu Sąd I Instancji pozostawił referendarzowi sądowemu.

Pozwana wniosła apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w części co do pkt. I wyroku, tj. zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 26.430,05 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lutego 2011 roku do dnia zapłaty oraz co do pkt. III wyroku tj. ustalenia, że pozwaną obciążają koszty procesu w 96 %, a w powoda w 4 %. Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I i oddalenie powództwa w zasądzonym w pkt. I przez Sąd I instancji zakresie; ewentualnie przy nieuwzględnieniu powyższego zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I poprzez uznanie zarzutu potrącenia do wysokości zasądzonej należności, tj. w kwocie 26.430,05 zł, a ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. III poprzez zasądzenie kosztów procesu od strony powodowej na rzecz strony pozwanej, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych oraz zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Zaskarżonemu orzeczeniu pozwana zarzuciła:

- naruszenie art. 233 § 1 oraz 328 § 2 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, charakteryzujące się wybiórczym potraktowaniem twierdzeń i dowodów przedstawionych w sprawie oraz dowolną oceną zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, ponadto zostały przekroczone granice swobodnej oceny dowodów, co skutkowało błędnym ustaleniem stanu faktycznego i pominięciem przez Sąd okoliczności, które miały decydujące znaczenie dla strony pozwanej. Pozwana podniosła, że Sąd I instancji nie wypowiedział się, dlaczego odmówił wiarygodności większości dowodów wskazywanych przez stronę pozwaną. Pozwana podniosła, że Sąd nie rozpoznał istoty sprawy, m. in. przez brak analizy stanu faktycznego i jego konsekwencji prawnych wynikających z zawartej przez strony umowy nr (...) z dnia 21 lipca 2010 r. wraz z aneksem nr (...) z dnia 11 października 2010 r., gdzie strony uzgodniły zakończenie prac na dzień 24 listopada 2010r. za łącznym wynagrodzeniem brutto na kwotę 331.089,16 zł, stosownie do powyższego strona pozwana w dniu 24 listopada 2010r., po wykonaniu 100% zakresu rzeczowego przedmiotu umowy oraz niezgłaszania przez inwestora oraz inspektora nadzoru do tego dnia żadnych zastrzeżeń zgłosiła gotowość do odbioru końcowego wykonanych w całości prac, a ponieważ strona powodowa w terminie 7 dni nie powołała komisji i nie przystąpiła do odbioru końcowego, jak też nie poinformowała o terminie prac związanych z odbiorem końcowym, to strona pozwana nie pozostawała w zwłoce ze spełnieniem zobowiązania (§4 pkt. 8 ppkt. 1 w/w umowy) i była uprawniona do jednostronnego dokonania odbioru zgodnie z § 4 pkt. 8 ppkt. 2 w/w umowy. Pozwana podniosła, że strona powodowa dopiero po wystawieniu przez stronę pozwaną i otrzymaniu faktury nr(...) z dnia 13 grudnia 2010r. w dniu 17 grudnia 2010r. ograniczyła się do przesłania korekty protokołu odbioru robót z dnia 23 grudnia 2010r., gdzie nie kwestionowała faktu, że umowa wygasła po jej zrealizowaniu, jak też zapłaciła na rzecz strony pozwanej część należności. Pozwana poinformowała, że zwłoka w zapłacie pozostałej części należności z w/w faktury została wytłumaczona jedynie faktem podjęcia stosownych zmian w formie uchwały budżetowej przez Radę Powiatu w K. spowodowanych faktem zwiększenia aneksem nr (...) zakresu prac oraz zwiększonego wynagrodzenia dla wykonawcy z kwoty 276.623,75 zł do kwoty 331.089,16 zł.

Strona pozwana zarzuciła Sądowi Rejonowemu brak rozważenia braku współdziałania inwestora przy realizowaniu umowy wzajemnej (ustalenie biegłego sądowego) oraz brak ustalenia czy strona powodowa mogła skutecznie odstąpić od części umowy, co jej zdaniem wskazuje na nierozpoznanie istoty sprawy.

- art. 483 § 1 k.c. w zw. z § 10 pkt. 1 lit. a umowy nr (...) z dnia 21 lipca 2010r. poprzez błędne ustalenie, iż wysokość kary umownej wynosi 10% wynagrodzenia umówionego za przedmiot umowy przy odjęciu wynagrodzenia umówionego za przedmiot umowy od którego strona powodowa odstąpiła, gdzie wg strony pozwanej kara umowna w myśl w/w przepisów powinna wynosić 10 % wynagrodzenia za przedmiot umowy od którego strona powodowa odstąpiła, tj. od kwoty 12.323,28 zł.

- art. 492 k.c. w zw. z § 13 pkt. 1 ppkt. 1.5 umowy nr (...) z dnia 21 lipca 2010 r. poprzez uznanie, że strona pozwana w sposób skuteczny odstąpiła od umowy. Pozwana z ostrożności procesowej wskazała, iż umowa została zawarta na czas określony, tj. do dnia 24 listopada 2010 r., dlatego też strona powodowa nie mogła odstąpić od umowy, która wygasła. Pozwana wskazała na okoliczność, że w/w umowa nie przewidywała odstąpienia od umowy w części, a jedynie całościowe odstąpienie od umowy o czym świadczy treść łączących strony umowy.

- art. 479(14) § 4 k.p.c. poprzez uznanie, iż w niniejszym postępowaniu zgłoszona przez stronę pozwaną wierzytelność nie może zostać potrącona z dochodzonego przez stronę powodową roszczenia.

-art. 65 k.c. w zw. z art. 492 k.c., jak i § 13 pkt. 1 ppkt. 1.5 umowy nr (...) z dnia 21 lipca 2010r. poprzez dokonanie błędnej wykładni oświadczenia woli, gdzie strona powodowa wg strony pozwanej w sposób niejednoznaczny określiła treść oświadczenia woli, gdzie określiła ramy swojego odstąpienia od umowy poprzez wskazanie, iż odstępuje od umowy w zakresie robót niewykonanych, których wartość odpowiada różnicy wynagrodzenia strony pozwanej określonego w umowie a kwotą wypłaconą stronie pozwanej na podstawie faktury Fa (...) z dnia 13 grudnia 2010r. - biorąc pod uwagę powyższe strona powodowa, w sposób nieprawidłowy określiła zakres odstąpienia od umowy, który to ma się nijak do zakresu odstąpienia od umowy, który to przyjął Sąd meriti do wyrokowania w niniejszej sprawie.

- § 10 pkt. 1 lit. a oraz § 13 pkt. 1 ppkt. 1.5 umowy nr (...) z dnia 21 lipca 2010r. poprzez błędne uznanie, że strona powodowa w sposób skuteczny odstąpiła od umowy i zażądała 10 % wynagrodzenia umownego za przedmiot umowy tyt. kary umownej,

- § 4 pkt. 8 umowy nr (...) z dnia 21 lipca 2010r. poprzez jego niezastosowanie w niniejszym postępowaniu, co skutkowało błędnym uznaniem przez Sąd I instancji, iż odbiór robót dokonany przez stronę pozwaną nie ma doniosłości faktyczno-prawnej w niniejszym postępowaniu, gdzie strona powodowa poprzez pismo z dnia 23 grudnia 2010r. (vide\ załącznik nr 14 do ekspertyzy budowlanej) uznała zasadność dokonania jednostronnego odbioru i nie kwestionowała skuteczności jego wykonania.

- art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. poprzez błędne uznanie, iż stronę pozwaną obciążają koszty procesu w 96%, a stronę powodową w 4 %, gdzie strona powodowa rozszerzyła powództwo o kwotę 7.852,34 zł, tj. domagała się łącznej kwoty 35.514,72 zł, gdzie Sąd I instancji zasądził kwotę 26.430,05 zł, tym samym strona powodowa powinna być obciążona kosztami procesu w 26%, a strona pozwana w 74%.

Strona apelująca podtrzymała stanowisko braku legitymacji czynnej strony powodowej.

W odpowiedzi na apelację pozwanej powód wniósł o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powołał się na ustalenia Sądu I Instancji, podając, że szczegółowo wskazał on na przyczyny, dla których uznał, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy strona powodowa miała prawo do odstąpienia od umowy z powodu niewykonywania prac budowlanych i domagania się kary umownej za odstąpienie od umowy z tej właśnie przyczyny. Powód powtórzył, że jego odstąpienie od umowy było skuteczne oraz że jego wolą było odstąpienie od umowy nie w całości, lecz jedynie w części, w jakiej pozwana zleconych jej robót nie wykonała, co też powód uczynił. Powód argumentował, że skoro powód od umowy odstąpił w części ze względu na niewykonanie robót przez pozwaną w wyznaczonym terminie, to obciążenie pozwanej karą umowną uznać należy za zasadne i zgodne z zapisem § 10 ust. 1 lit. a umowy, a biorąc pod uwagę fakt, że powód złożył oświadczenie o odstąpieniu jedynie w tej części umowy, która odpowiada niewykonanym przez pozwaną pracom, to w pełni zgodzić się należy z wysokością zasądzoną od pozwanej na rzecz powoda kwoty opiewającej na 26.430,05 zł, stanowiącej 10% z różnicy pomiędzy pierwotną wartością przedmiotu umowy (276.623,75 zł), a wartością umowy co do której nastąpiło odstąpienie (12.323,28 zł).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona, doprowadzając do zmiany wyroku w postulowanym przez powoda kierunku.

Sąd odwoławczy rozpoznaje ponownie merytorycznie materiał dowodowy i dokonuje jego samodzielnej oceny prawnej, w granicach zakreślonych wniesioną apelacją, co wynika z dyspozycji art. 378§1 k.p.c.

Wyrok drugiej instancji musi opierać się na własnych ustaleniach faktycznych i prawnych sądu odwoławczego. W pierwszej kolejności określenia wymaga więc podstawa faktyczna żądania, ponieważ dopiero po jej ustaleniu możliwe jest odniesienie się do postawy prawnej.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia, z uzupełnieniami wskazanymi poniżej.

Analiza akt sprawy i uzasadnienia Sądu I instancji pozwala stwierdzić, iż zarówno ustalenia stanu faktycznego, jak i ocena prawna, dokonana przez ten Sąd była prawidłowa, tym samym niecelowe jest jej powtarzanie.

Niezasadnym okazał się zarzut przekroczenia przez Sąd granicy swobodnej oceny dowodów i w związku z tym błędnych ustaleń faktycznych.

Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie trafnie przyjmuje się iż, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd

wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena taka nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów wymaganej normą art. 233§1 k.p.c. Ocena taka musi się ostać nawet, gdyby z materiału tego w równym stopniu dały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku braku logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie przeprowadzono wbrew zasadom doświadczenia życiowego, ocena dowodów przeprowadzona przez sąd może być skutecznie podważona (wyrok SN z 27.09.2001, II CKN 817/00, LEX nr 56906). Apelujący wskazał jedynie na swoje przekonanie, iż powód nie wykazał zasadności swojego roszczenia, nie wskazał przy tym przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w zakresie dokonania ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Nie podał więc, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając ich wiarygodność i moc dowodową (por. orzeczn. SN z 23.01.2001r. IV CKN970/00 LEX 52753, z 10.01.2002, II CKN 572/99, LEX 53136). W żaden sposób nie odniósł się do wskazanych przez Sąd dowodów, w szczególności z zeznań świadków, a nadto treści wyroku Sądu Rejonowego w Świnoujściu. Konsekwentnie przedstawiał jedynie swoje stanowisko i swoją własną ocenę dowodów, którą prezentował przez całe postępowanie przed Sądem I instancji.

W ocenie Sądu odwoławczego analiza treści uzasadnienia wyroku pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, a ocena ta w żaden sposób nie nosi cech dowolności. Sąd Rejonowy odniósł się do wyników postępowania dowodowego, w tym do zeznań świadka, opinii biegłego, także w kontekście umowy stron i skazującego wyroku Sądu Rejonowego w Świnoujściu i na ich podstawie wywiódł prawidłowe wnioski, nie podważone przez skarżącego.

Z przedstawionych dowodów jednoznacznie bowiem wynika, iż nie zaistniały przesłanki do dokonania przez pozwaną jednostronnego odbioru prac, a co więcej – odbioru takiego nie dokonano. Protokół odbioru sporządzony przez stronę pozwaną poświadczal nieprawdę, co wynika nie tylko z zeznań świadków, ale w szczególności wyroku Sądu Rejonowego w Świnoujściu, w którym J. J. – kierownik budowy – został uznany winnym czynu w postaci potwierdzenia w protokole odbioru robót z dnia 13 grudnia 2010 roku nieprawdy co do faktu przeprowadzenia tego dnia na terenie budowy jednostronnego odbioru robót oraz co do daty zakończenia tych robót. Sąd prawidłowo ustalił także, iż prace objęte umową nie zostały zakończone, a zakres ich niewykonania zawarty został w opinii biegłego. Skutecznym było odstąpienie przez powoda od umowy w zakresie, w jakiej nie została wykonana.

Poza sporem pozostawało, iż umowa zawierała zastrzeżenie kary umownej (§10 ust. 1 lit. a umowy). Wobec prawidłowych ustaleń co do niewykonania umowy w całości i skuteczności odstąpienia od umowy w tym zakresie, również prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił wysokość należnej kary umownej liczonej od wartości umowy wykonanej.

Pozwana zgłosiła jednak zarzut potrącenia pozostałej części wynagrodzenia. Jak prawidłowo wskazał Sąd do niniejszej sprawy zastosowanie znajdują przepisy o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych, w tym art. 479¹⁴§4 k.p.c.

Zgodnie z treścią powyższego przepisu w postępowaniu gospodarczym do potrącenia w toku postępowania mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami.

Wysokość należnego pozwanej wynagrodzenia wynika z dokumentów dołączonych do akt sprawy – w szczególności umowy oraz wystawionej faktury, a nadto z samych twierdzeń pozwu. Pierwotna wartość przedmiotu umowy wynosiła 276.623,75 złotych. Zwiększono ją aneksem do kwoty 331.089,16 zł. Powód przyznał, iż wypłacił pozwanej 185.609,69 złotych, potrącając roszczenie w wysokości 16.335,31 złotych z tytułu świadczonych na rzecz pracowników pozwanej usług kwaterunkowych i żywieniowych oraz opłat za korzystanie z mediów. Z wyliczenia wynika więc, iż do zapłaty z umowy pozostała jeszcze kwota 129.144,16 złotych. W toku postępowania w przedmiotowej sprawie ustalono, iż powód skutecznie odstąpił od zakresu niewykonanych prac o wartości 12.323,28 złotych. Wartość tę wyliczył biegły w opinii sporządzonej prawidłowo i prawidłowo także ocenionej przez Sąd Rejonowy. W tym miejscu zauważyć należy, iż postępowanie dowodowe w tym zakresie toczyło się na wniosek powoda, który w fakcie powyższego wywodził skutki prawne. Nie niweczy to ustalenia, iż wysokość należnego pierwotnie wynagrodzenia pozwanej wynika z dokumentów.

Powód skutecznie odstąpił do umowy w zakresie, w jakim nie została ona przez pozwaną wykonana. Nie można jednak utożsamiać odstąpienia z kwotą wskazaną w piśmie powoda. Odstąpieniem objęty jest bowiem zakres prac, a dopiero jego konsekwencją jest ustalenie ich wartości, a tym samym obniżenie przysługującego pozwanej wynagrodzenia. Od przysługującego pozwanego wynagrodzenia odjąć należy więc kwotę 12.323,28 złotych, co daje 116.820,88 złotych. Należna powodowi kara umowna wyliczona została na kwotę 26.430,05 złotych i w tym zakresie została skutecznie potrącona z przysługującym jeszcze wynagrodzeniem pozwanej. Konsekwencją skutecznie dokonanego potrącenia jest oddalenie powództwa.

Mając na uwadze powyższe rozważania, wobec zasadności apelacji, konieczne było wydanie orzeczenia reformatoryjnego (art. 386§1 k.p.c.) o treści, jak w punkcie I, w którym oddalono powództwo. Jednocześnie zmianie uległo orzeczenie o kosztach procesu za I instancję. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 k.p.c. i 98 k.p.c. ustalając, że powód przegrał proces w całości i pozostawiając ich rozliczenie referendarzowi sądowemu.

O kosztach procesu w II instancji orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika ustalono na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w kwocie 1200 złotych.

Jednocześnie, mając na uwadze odpowiedzialność za wynik procesu, nakazano powodowi uiścić na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 1.322 złotych nieuiszczonych kosztów sądowych (opłaty od apelacji), zgodnie z treścią art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

SSR Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SSR del. Anna Górnik

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)